

ECONOMIE ȘI CONTABILITATE

CZU 657:663.2(478)

ANALIZA EXPRESĂ A UTILIZĂRII POTENȚIALULUI DE PRODUCȚIE LA ÎNTREPRINDERILE DE PROCESARE A STRUGURILOR

ANA NICOLAESCU

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract. The express analysis may highlight the management problems of production potential and establish the level of decision-making in order to maximize its use. The analysis of the production potential use is carried out under static aspect, revealing the interconnection of its components. The research has been conducted according to data collected for the period 2008-2010 in five wine making factories from the district Straseni, and namely: „Romanesti” JSC, Winery „Cojusna” JSC, „Alianta - Vin” Ltd., „Vinaria Vinius” Ltd., „Migdal-P” JSC and also according to their financial and statistical reports, which served as source of information.

Key words: Fixed assets, Human resources, Material resources, Production potential, Safety margin, Wine making company.

INTRODUCERE

Potențialul de producție este tratat în literatura de specialitate ca totalitatea resurselor atrase în procesul de producție, combinarea optimă a factorilor de producție care asigură creșterea eficienței economice și fortificarea stabilității financiare a entității.

Însă în cercetările științifice nu există o abordare teoretică clară a potențialului de producție, fiind identificat cu termeni ca: posibilități de producere, potențial economic, de resurse, ceea ce conduce la incertitudinea elaborării metodelor evaluării calitative și cantitative (V. Boevoi, 1995; V. Balanuță, 2001).

Scopul studiului constă în aprecierea utilizării potențialului de producție la întreprinderile de procesare a strugurilor pentru identificarea rezervelor ce ar pune în evidență oportunitățile ramurii viti-vinicole.

MATERIAL ȘI METODĂ

Cercetările au fost efectuate în baza datelor multianuale (2008-2010) a cinci fabrici de procesare a strugurilor din raionul Strășeni, și anume: S.A „Romanești”, Fabrica de vin „Cojușna” SA, S.R.L. „Alianța - Vin”, S.R.L. „Vinăria Vinius”, SA „Migdal. - P”, iar drept sursă informațională au servit rapoartele financiare și cele statistice.

Evaluarea utilizării potențialului de producție al întreprinderilor de procesare a strugurilor se efectuează prin analiza expresă care este impusă de necesitatea reglării operative a disfuncționalităților apărute în activitatea entităților.

Analiza expresă prevede următoarele etape:

1. Determinarea nivelului de utilizare a potențialului de producție. Caracteristica fiecărui nivel este reflectată în tabelul 1:

2. Stabilirea indicatorilor ce caracterizează starea, modificarea și eficiența utilizării potențialului productiv, precum și stabilirea plafonului de limită pentru fiecare parte componentă a acestuia;

3. Evaluarea indicatorilor utilizării potențialului de producție conform caracteristicilor tabelului 1;

4. Atribuirea unui anumit punctaj fiecărui indicator care se stabilește în mod individual.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Potențialul de producție al întreprinderilor de procesare a strugurilor include următoarele părți componente: mijloace fixe productive (mașini și utilaje), resurse materiale (materia primă, diverse materiale), resurse umane (Gh. Nicolaescu et al., 2010). Fiecare parte componentă poate fi evaluată prin prisma unui sistem de indicatori. În cadrul analizei exprese sunt selectați 3-5 indicatori ai fiecărei

Tabelul 1. Caracteristica nivelului utilizării potențialului de producție al entității

Nivelul utilizării potențialului de producție	Semnificația fiecărui nivel	Descrierea succintă
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>
Nivel înalt	A	Entitatea asigură un echilibru absolut al tuturor părților componente ale potențialului de producție
Nivel mediu	B	Entitatea își desfășoară cu succes activitatea de producție, însă sunt anumite dificultăți care pot fi depășite, deoarece funcționează mecanismul adaptării rapide la situații imprevizibile
Nivel scăzut	C	Existența disfuncțiilor permanente a valorificării tuturor părților componente: asigurarea insuficientă cu mijloace fixe productive, materie primă, materiale, resurse umane, precum și utilizarea ineficientă a acestora

părți componente ce exprimă intensitatea fluxului, starea curentă și eficiența utilizării potențialului de producție.

Considerăm că principalii indicatori ce caracterizează utilizarea potențialului de producție al întreprinderilor de procesare a strugurilor sunt:

1. Indicatorii utilizării mijloacelor fixe: coeficientul uzurii mijloacelor fixe; gradul de valorificare a capacității de producție; randamentul mijloacelor fixe productive;

2. Indicatorii utilizării resurselor materiale: consumul specific de materiale, corelația dintre modificarea prețurilor la materia primă și modificarea prețurilor la produsele finite; randamentul resurselor materiale;

3. Indicatorii utilizării resurselor umane: corelația dintre coeficientul intensității intrărilor și ieșirilor de personal; coeficientul utilizării timpului de muncă; productivitatea muncii medii anuale a unui muncitor.

La următoarea etapă de analiză se stabilește marja de siguranță în care se încadrează mărimile indicatorilor utilizării potențialului de producție. Astfel, considerăm justificate următoarele marje de siguranță (tab. 2):

Situarea indicatorului într-un anumit interval de siguranță permite de a-i atribui acestuia un anumit punctaj. Astfel, în cazul cercetărilor noastre intervalul de siguranță al fiecărei părți componente a potențialului de producție poate acumula următoarele puncte:

1. Indicatorii utilizării potențialului de producție de nivelul A – 10 puncte;
2. Indicatorii utilizării potențialului de producție de nivelul B – 6 puncte;
3. Indicatorii utilizării potențialului de producție de nivelul C – 2 puncte.

Astfel, în cadrul fiecărei părți componente, punctajul maxim al marjei de siguranță constituie 30 puncte, iar cel minim – 6 puncte.

Utilizarea potențialului de producție, conform caracteristicilor reflectate în tabelului 1, se va aprecia în felul următor:

1. Nivel înalt - toți cei trei coeficienți se situează în intervalul A; doi coeficienți se încadrează în intervalul A, iar unul – în intervalul B.

2. Nivel mediu - doi coeficienți se vor situa în intervalul A, iar unul – în intervalul C; un coeficient se va încadra în intervalul A, un coeficient se va încadra în intervalul B și un coeficient se va încadra în intervalul C; doi coeficienți se vor încadra în intervalul B, iar unul – în intervalul A; toți cei trei coeficienți se vor încadra în intervalul B; doi coeficienți se vor încadra în intervalul B, iar unul – în intervalul C.

3. Nivel scăzut - doi coeficienți se vor încadra în intervalul C, iar unul – în intervalul A; doi coeficienți se vor încadra în intervalul C, iar unul – în intervalul B; toți cei trei coeficienți se vor încadra în intervalul C.

Rezultatele evaluării părților componente ale utilizării potențialului de producție în întreprinderile de procesare a strugurilor din raionul Strășeni sunt reflectate în tabelul 3.

Conform rezultatelor tabelului 3 putem deduce următoarele:

Tabelul 2. Sistemul indicatorilor de evaluare a potențialului productiv al întreprinderilor de procesare a strugurilor

Denumirea indicatorului	Semnificația fiecărui nivel	Marja de siguranță
<i>A</i>	<i>I</i>	<i>2</i>
1. Coeficientul uzurii mijloacelor fixe	A	până la 50 %, admisibil
	B	51-69 %, necesită reînnoire
	C	mai mare de 70 %, considerabil
2. Gradul valorificării capacității de producție	A	86-100 %
	B	71 % -85 %
	C	până la 70 %
3. Randamentul mijloacelor fixe	A	>1
	B	=1
	C	<1
4. Consumul specific de materiale	A	până la 65 bani
	B	66 bani - 80 bani
	C	mai mult de 80 bani
5. Corelația dintre modificarea prețurilor la materia primă și modificarea prețurilor la produsele finite	A	>1
	B	=1
	C	<1
6. Randamentul resurselor materiale	A	>1,51
	B	1,50-1,01
	C	<1,00
7. Corelația dintre coeficientul intensității intrărilor și ieșirilor de personal	A	>1,01
	B	0,50- 1,00
	C	<0,49
8. Coeficientul utilizării timpului de muncă	A	100 %
	B	60 -99 %
	C	mai puțin de 60 %
9. Modificarea productivității muncii medii anuale a unui muncitor	A	>10 %
	B	0-10 %
	C	<0

Notă: Intervalul marjei de siguranță este stabilit de către autor.

1. Valorificarea potențialului de producție în întreprinderile de procesare a strugurilor din raionul Strășeni necesită identificarea rezervelor ce ar pune în evidență oportunitățile ramurii viti-vinicole;

2. Pozitiv se apreciază faptul, că suma uzurii acumulate a mijloacelor fixe productive nu depășește 50% din valoarea acestora, ceea ce înseamnă că entitățile de procesare a strugurilor sunt dotate cu mașini și utilaje necesare procesului de producție. Pe de altă parte, capacitatea de producție este utilizată doar în proporție de $\frac{1}{2}$ din potențialul disponibil, ceea ce duce inedit la diminuarea volumului producției fabricate;

3. Ponderea resurselor materiale în componența costului de producție este foarte înaltă - 82% , cu toate acestea procesatorii sunt în poziția de a dicta prețurile la materia primă;

4. Utilizarea insuficientă a capacității de producție a determinat un dezechilibru în nivelul intensității fluxului de personal, iar timpul nevalorificat constituie 25% din fondul de timp disponibil. Ca rezultat se atestă un ritm al reducerii productivității muncii în proporție de 5%, comparativ cu media pentru anii 2005-2007.

Tabelul 3. Analiza expresă a utilizării potențialului de producție în întreprinderile de procesare a strugurilor din raionul Strășeni (în medie pe anii 2008-2010)

Denumirea indicatorului	Mărimea efectivă obținută	Punctajul (evaluarea nivelului)	Nivelul utilizării potențialului de producție
Indicatorii utilizării mijloacelor fixe			
1. Coeficientul uzurii mijloacelor fixe	48,22 %	10 (A)	X
2. Coeficientul valorificării capacității de producție	75 %	6 (B)	X
3. Randamentul mijloacelor fixe	0,85	2 (C)	X
Total pe partea componentă	X	18	B
Indicatorii utilizării resurselor materiale			
1. Consumul specific de materiale	82 bani	2 (C)	X
2. Corelația dintre modificarea prețurilor la materia primă și modificarea prețurilor la produsele finite	0,78	10 (A)	X
3. Randamentul resurselor materiale	1,42	6 (B)	X
Total pe partea componentă	X	18	B
Indicatorii utilizării resurselor umane			
1. Corelația dintre coeficientul intensității intrărilor și ieșirilor de personal	0,88	2 (C)	X
2. Coeficientul utilizării timpului de muncă	75 %	6 (B)	X
3. Modificarea productivității muncii medii anuale a unui muncitor	- 5%	2 (C)	X
Total pe partea componentă	X	10	C
TOTAL sold	X	46	B

CONCLUZII

1. În cadrul analizei exprese se pot evidenția problemele gestionării potențialului de producție, precum stabilirea cadrului decizional în vederea maximizării nivelului utilizării acestuia. Analiza expresă a utilizării potențialului de producție se efectuează sub aspect static, relevând interconexiunea dintre părțile componente.

2. Potențialul de producție în întreprinderile de procesare a strugurilor din raionul Strășeni este valorificat la un nivel mediu, ceea ce înseamnă că entitățile își desfășoară cu succes activitatea de producție, însă sunt anumite dificultăți care pot fi depășite, deoarece funcționează mecanismul adaptării rapide la situații imprevizibile.

3. Un aspect al gestionării defectuoase a potențialului de producție este utilizarea componentei factorului uman. Se constată un dezechilibru în balanța resurselor umane atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ. Pe de o parte, ritmul de creștere a intrărilor de personal este inferior ritmului de creștere a ieșirilor de personal, iar pe de altă parte se diminuează considerabil ponderea personalului calificat. Aceste modificări în structura și dinamica personalului au determinat scăderea productivității muncii cu 5 %, comparativ cu media pentru anii 2005-2007.

BIBLIOGRAFIE

- Balanuță, V. *Diagnostika i oценка tekuschih zatrat i rashodov predpriatiâ v kontekste upravlenčeskogo analiza*. În: Contabilitate și audit. 2001, nr. 6, p. 29-31.
- Boevoj, V. *Metodika ekonomičeskikh issledovanij v agropromyšlennom proizvodstve*. Moskva, 1995, 198 s.
- Nicolaescu, Gh., Cazac, T., Vacarciuc, L. et al. *Filiera vitivinicolă a Republicii Moldova - starea și perspectivele dezvoltării*. Chișinău: Tipogr. "Print-Caro" SRL, 2010, 133 p.

Data prezentării articolului – 06.12.2011